

De stem van ouders

december 2018

Passend onderwijs kan niet zonder ervaringsdeskundigheid ouders

Inhoud

Inleiding	3
1. Aanleiding	4
2. Wetgeving en inspraak	5
VN-verdrag Handicap	5
Lokale Inclusie Agenda	5
Wet passend onderwijs	5
Jeugdwet	6
3. Meerwaarde inzet ouders met ervaringsdeskundigheid	7
Bij het goed uitvoeren van beleid	7
Bij het ondersteunen en of verbinden van andere ouders	7
4. Randvoorwaarden betrekken ouders met ervaringsdeskundigheid	9
5. Hoe betrek je ouders concreet bij het uitvoeren van beleid?	10
6. Georganiseerde en niet georganiseerde ouders	11
7. Aan de slag met het thema passend onderwijs	12
Thema's	12
Wat speelt er in uw gemeente?	12
Drie voorbeelden van ouderinitiatieven	13
Bijlage - Voorbeelden van achterban	15

Inleiding

Meepraten en meebeslissen over lokaal beleid is essentieel voor mensen met een beperking of chronische ziekte. In 2016 is het VN-verdrag Handicap in Nederland van kracht geworden. Daarin staat haarscherp verwoord dat mensen met een beperking of chronische ziekte hun inbreng moeten kunnen leveren over beleid, beslissingen of onderwerpen die hen aangaan. Kortgezegd: 'Niets over ons, zonder ons.' Dat geldt ook voor onderwijs.

Door de overheveling naar de gemeenten van een groot aantal landelijke taken rond zorg, arbeid, inkomen en jeugdhulp zijn inspraak en medezeggenschap en het gezamenlijk ontwikkelen van beleid alleen maar urgenter geworden. Passend onderwijs is landelijk beleid, de uitvoering vindt lokaal plaats. De samenhang tussen onderwijs en zorg, ondersteuning en participatie wordt echter lokaal geregeld.

Het is de afgelopen jaren duidelijk geworden dat passend onderwijs niet passend wordt als ouders niet gehoord, betrokken en ondersteund worden en geen stem hebben in de besluiten die genomen worden over het aanbod aan hun kind.

Om het beleid op de juiste manier uit te voeren is het van belang om doorlopend een goed gesprek te voeren met alle betrokkenen, ook met de ouders dus. Zij beschikken over veel kennis en expertise op het gebied van passend onderwijs. Want wie weet beter wat er misgaat en wat er beter kan in de uitvoering van passend onderwijs dan ouders die zelf een kind hebben dat extra ondersteuning nodig heeft?

De Adviesraden sociaal domein kunnen namens ouders invloed uitoefenen op de uitvoering van het beleid. Daarnaast creëren beleidsmakers en uitvoerders draagvlak als mensen met een beperking en hun familie kunnen meedenken.

Deze handreiking kunnen lokale belangenbehartigers gebruiken om betrokkenen binnen de gemeente en het samenwerkingsverband te informeren over het belang van het betrekken van ervaringsdeskundige ouders bij de uitvoering en verbetering van het passend onderwijs. Daarnaast kunnen zij ook de Adviesraden stimuleren om ervaringsdeskundigheid van ouders in te zetten in de belangenbehartiging rond passend onderwijs.

1. Aanleiding

Ieder(in), Patiëntenfederatie Nederland en MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid hebben tien netwerkbijeenkomsten door het hele land georganiseerd om Adviesraden sociaal domein en ondersteuningsplanraden te informeren over passend onderwijs en om hen in contact te brengen met ouderinitiatieven en ouders die ervaring hebben met de uitvoering van passend onderwijs. Deze bijeenkomsten werden als zeer nuttig ervaren. Daarom is besloten een uitgave te maken die het benutten van de inbreng van ouders stimuleert en helpt mogelijk te maken.

Op dit moment ervaren ouders met kinderen in het passend onderwijs vaak dat ze alleen zaken voor hun kinderen voor elkaar krijgen als ze enorm hard knokken. Ze zijn afhankelijk van de school, het samenwerkingsverband, soms ook de zorgverzekeraar, het zorgkantoor of de gemeente en worden vaak niet als serieuze gesprekspartner gezien.

Door de invoering van passend onderwijs en diverse stelselwijzigingen (Jeugdwet, Wlz, Zvw, Participatiewet) is het voor ouders veel complexer geworden om de juiste ondersteuning te realiseren voor hun kind. Ouders hebben niet altijd toegang tot de informatie over de mogelijkheden om zorg en ondersteuning te regelen in het onderwijs en weten vaak niet wat hun rechten zijn. Daardoor kunnen zij de kansen voor hun kinderen in het onderwijs vaak niet optimaal benutten. Het gevolg kan zijn dat kinderen niet het juiste onderwijs krijgen dat bij hun mogelijkheden past, terwijl dat juist één van de doelen van de Wet passend onderwijs is.

Het is niet alleen van belang dat ouders betrokken worden bij het goed uitvoeren van het beleid, maar ook dat gemeenten en het samenwerkingsverbanden ouders proactief informeren over de mogelijkheden die er zijn op het gebied van passend onderwijs en andere wet- en regelgeving. Daarnaast is het belangrijk dat ouders zelf ondersteuning kunnen krijgen in hun zoektocht naar de juiste zorg en ondersteuning voor hun kind op school. Vind. Ouders van kinderen met een beperking die al ervaring hebben met het regelen van zorg en ondersteuning in het onderwijs voor hun kind, kunnen andere ouders goed informeren.

2. Wetgeving en inspraak

De inspraak wordt in de meeste gemeenten vormgegeven door de Adviesraden sociaal domein. Deze raden geven de gemeente advies over alle thema's in het sociaal domein, inclusief het jeugdbeleid en onderwerpen die passend onderwijs raken zoals leerlingenvervoer, onafhankelijke cliëntondersteuning en inkoop jeugdhulp.

Door de decentralisaties is het belang van het sociaal domein toegenomen. Voor de raden is het aandachtsgebied verbreed en neemt de adviestaak toe. Niet alleen in het aantal vragen, maar ook qua inhoud: er zijn meer onderwerpen en meer beleidsvelden.

Veel Adviesraden sociaal domein zijn zich er nog niet van bewust dat ze ook het thema jeugd en het onderwerp passend onderwijs in hun pakket hebben. Vaak hebben ze er dan ook (nog) weinig kennis over. Ook leerlingenvervoer valt onder de gemeente en moet door Adviesraden goed in de gaten worden gehouden.

Ondertussen gaat er nog veel mis in het passend onderwijs en ouders kunnen ondersteuning gebruiken bij het behartigen van de belangen van hun kind. Zo hebben kinderen met een beperking of chronische ziekte uit diverse wet- en regelgeving ondersteuning nodig. Dit sluit niet altijd goed op elkaar aan waardoor ouders vaak verdwalen in het woud van alle regelingen.

VN-verdrag Handicap

Het VN-verdrag Handicap is sinds 2016 van kracht in Nederland. Artikel 4 van dat verdrag stelt dat mensen met een beperking via hun organisaties actief betrokken moeten worden bij de ontwikkeling en uitvoering van wetgeving en beleid. Daarmee zijn ook de gemeenten verantwoordelijk voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen. Met de ratificatie van het VN-verdrag is vastgesteld dat gemeenten duidelijk moeten maken hoe zij gaan overleggen met de mensen om wie het gaat en wat zij doen om inwoners met een beperking volwaardig te laten meedoen aan de samenleving. Dit betekent dat mensen vanaf het begin betrokken zijn en meepraten over alle beleid dat hen aangaat. Ook dus ervaringsdeskundige ouders die kunnen meepraten over passend onderwijs.

Lokale Inclusie Agenda

Inclusief beleid ontstaat als bij het schrijven van (nieuw) beleid direct goed nagedacht wordt over welke gevolgen het beleid heeft voor mensen met een beperking. Ook hierbij is de inbreng van ouders van grote waarde. Gemeenten moeten periodiek één integraal plan maken voor de lokale uitvoering van het VN-verdrag Handicap. Dat is de Lokale Inclusie Agenda. Dit plan gaat over het gehele sociale domein (Wmo, Participatiewet en de Jeugdwet) en hierin maakt de gemeente duidelijk wat zij voor mensen met een beperking gaat doen en hoe zij met hen in gesprek gaat. Ook beschrijft de gemeente welke verbeteringen ze gaat bereiken en hoe lang ze daarover gaat doen.

Wet passend onderwijs

De Wet passend onderwijs is in augustus 2014 ingevoerd. Passend onderwijs is bedoeld voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben bij het leren. Passend onderwijs

moet er voor zorgen dat zo veel mogelijk leerlingen naar een gewone school bij hun in de buurt gaan. Want zo worden leerlingen het best voorbereid op een vervolgopleiding en doen ze zo goed mogelijk mee in de samenleving. Het speciaal onderwijs verdwijnt niet. Kinderen die het echt nodig hebben, kunnen nog steeds naar het speciaal onderwijs.

Vanaf 2014 hebben schoolbesturen een zorgplicht. Als ouders hun kind bij een school aanmelden, heeft deze school de verplichting een passend aanbod te bieden. Als de school dat zelf niet kan bieden, moet de school zoeken naar een school die dat wel kan. Dat kan ook een school voor speciaal basis onderwijs zijn of een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Om dit te kunnen regelen, werken schoolbesturen nauw met elkaar samen. Met passend onderwijs wil de overheid bereiken dat:

- alle kinderen een passende plek in het onderwijs krijgen;
- een kind naar een gewone school gaat als dat kan;
- een kind naar het speciaal onderwijs gaat als intensieve begeleiding nodig is;
- scholen de mogelijkheden hebben voor ondersteuning op maat;
- de mogelijkheden en de onderwijsbehoefte van het kind bepalend zijn, niet de beperkingen;
- kinderen niet meer langdurig thuis komen te zitten.

Jeugdwet

De Jeugdwet vervangt de Wet op de jeugdzorg, die tot 2015 geldig was, en de verschillende andere onderdelen van de jeugdzorg die onder de Zorgverzekeringswet (ZVW) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) vielen. Ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering maken onderdeel uit van de wet. De jeugdzorg is overgeheveld naar de gemeenten die zich in hun beleid moeten richten op:

- het probleemoplossend vermogen versterken van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving;
- de opvoedcapaciteiten bevorderen van de ouders en de sociale omgeving;
- preventie en vroeg-signalering;
- het tijdig bieden van de juiste hulp op maat;
- effectieve en efficiënte samenwerking rond gezinnen.

In de Jeugdwet is de verantwoordelijkheid van de gemeenten uitgebreid met:

- de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg;
- de gesloten jeugdzorg, geestelijke gezondheidzorg voor kinderen en jongeren (jeugd-ggz);
- zorg voor jeugd met een lichte verstandelijke beperking (jeugd-lvb);
- ggz in het kader van het jeugdstrafrecht (forensische zorg), jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De verantwoordelijkheid van de gemeenten bestaat onder meer uit:

- het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp;
- het adviseren over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp;
- het adviseren van professionals met zorgen over een kind;
- het adviseren van kinderen en jongeren met vragen en problemen;
- het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming als een kindbeschermingsmaatregel nodig is;
- het compenseren van beperkingen in de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van kinderen en jongeren;
- het voorzien in een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen; het voorzien in maatregelen om kindermishandeling te voorkomen.

3. Meerwaarde inzet ouders met ervaringsdeskundigheid

Op welke momenten levert de inzet van ervaringsdeskundige ouders meerwaarde op?

Bij het goed uitvoeren van beleid

Denk daarbij aan de volgende voorbeelden:

- Ouders weten heel goed wat kinderen nodig hebben en waar onder andere bij het regelen van zorg en ondersteuning in passend onderwijs tegenaan wordt gelopen. Zij zijn een belangrijke bron van informatie als het gaat om het vinden van oplossingen voor problemen in de uitvoering.
- Ouders weten hoe andere ouders op een succesvolle wijze betrokken kunnen worden bij het vinden van oplossingen in de situatie van hun eigen kind en wat zij nodig hebben en kunnen betekenen bij de samenwerking met de school en de leerkrachten. Zij kunnen helpen een situatie vorm te geven waarin de betrokkenen zich in elkaar kunnen verplaatsen; leraren en ouders en andersom.
- Ervaringsdeskundige ouders hebben vaak een netwerk van andere ouders van kinderen met een beperking. Zo kunnen veel ouders worden bereikt en eventueel andere organisaties worden betrokken om doelen te bereiken.
- Mensen uit Wmo-raden, Adviesraden sociaal domein, gemeenteraden en cliëntondersteuners hebben niet altijd weet van wat er speelt bij kinderen met een beperking of chronische ziekte en of op het gebied van passend onderwijs. Dat geldt regelmatig ook voor wethouders en het samenwerkingsverband.

Adviesraden sociaal domein vergroten de kwaliteit van hun advies wanneer zij ouders betrekken. Daarbij kunnen deze raden, gemeenteraden, wethouders en samenwerkingsverbanden draagvlak vergroten als ouders mee kunnen denken over de uitvoering van beleid.

Bij het ondersteunen en of verbinden van andere ouders

Zorg en ondersteuning in het onderwijs is voor veel ouders met kinderen met een beperking ingewikkeld te regelen. Door gebrek aan kennis van de diverse geldende regelingen weten zij hun kansen niet optimaal te benutten en dat draagt niet bij aan het kunnen voeren van eigen regie. Uit signalen van ouders blijkt dat ouders het contact met instanties zoals een gemeente, CIZ, verzekeraar of leerplichtambtenaar niet altijd als ondersteunend ervaren.

- Ouders kunnen een positieve bijdrage leveren door hun eigen ervaring in te zetten bij informatievoorziening aan ouders die zorg en ondersteuning in het onderwijs moeten regelen voor hun kind. Bijvoorbeeld bij praat- en themabijeenkomsten van en voor ouders waar kennis en ervaring worden uitgewisseld.

- Ouders kunnen een bijdrage leveren aan het verspreiden van goede voorbeelden van hoe ouders het samen met de partijen hebben kunnen regelen, zodat andere ouders dat als voorbeeld kunnen gebruiken en minder hard hoeven te 'knokken'.
- Het is een groot voordeel dat ervaringsdeskundige ouders dezelfde taal spreken als andere ouders met een kind met een beperking en goed weten waar je als ouder tegenaan kunt lopen. Dit helpt in het contact aangaan en het verduidelijken van de hulpvraag van ouders. Het contact met ervaringsdeskundige ouders is vaak laagdrempeliger dan het contact met de gemeente.
- Ouders geven ook aan dat het makkelijker is om ervaringsdeskundige ouders te vertrouwen omdat ze hetzelfde hebben meegemaakt.

Gemeenten kunnen een rol spelen in het mogelijk maken van uitwisseling tussen ouders.

In Nederland wordt al volop geëxperimenteerd met de inzet van (ouder) ervaringsdeskundigen. Voorbeelden zijn de ouderenadviseur en de herstelcoach in de GGz. Daarnaast zijn er peer-to-peer projecten, die vanuit eenzelfde visie werken. In de bijlagen staan drie goede voorbeelden van de inzet van (ouder) ervaringsdeskundigen in gemeenten/bij organisaties.

4. Randvoorwaarden betrekken ouders met ervaringsdeskundigheid

Om te zorgen dat ouders hun rol optimaal kunnen spelen, zijn een aantal voorwaarden te benoemen zodat zij ook daadwerkelijk hun ervaring in kunnen zetten. Heb daar als lokale belangenbehartiger oog voor.

- Ouderinitiatieven die goed worden gevonden, worden snel overvraagd. Ervaringsdeskundige ouders hebben vaak al veel aan hun hoofd, zijn niet op alle momenten beschikbaar en kunnen zich niet altijd even actief inzetten, omdat ze een zorgtaak voor hun eigen kind hebben. Het is nodig om goede afspraken te maken over hoe en hoe vaak de ouders een bijdrage leveren, om te voorkomen dat ze overbelast worden. Creëer duurzaamheid door spreiding van de 'belasting', bijvoorbeeld door een grotere groep ouders te raadplegen.
- Organiseer overleg op momenten dat ouders daadwerkelijk deel kunnen nemen.
- Ouders moeten een positie hebben; de gemeente dient hun input serieus te nemen. Het raadplegen dan wel betrekken van ouders moet niet ingezet worden als 'window dressing' om beleid erdoor te kunnen krijgen.
- Ouders moeten onafhankelijk kunnen blijven.

5. Hoe betrek je ouders concreet bij het uitvoeren van beleid?

Er zijn vele mogelijkheden om ouders te betrekken. Essentieel is in ieder geval dat ouders vanaf de start van trajecten hun inbreng kunnen leveren. Ook is het belangrijk om samen met ouders na te denken over een vorm van samenwerking die werkt en deze samen uit te werken.

Enkele voorbeelden uit de praktijk:

- Geregeld overleg tussen ouders, de Adviesraad sociaal domein en medewerkers van gemeente, om signalen uit te wisselen, met elkaar mee te denken en tips te geven.
- Het door ouders informeren van cliëntondersteuners in de gemeente.
- Het oprichten van een officieel inspraakorgaan in de gemeente.
- Een vaste vorm van samenwerking tussen ouders en afdelingen in de gemeenten die zich bezighouden met jeugd en onderwijs.
- Ouders die vanuit een Jeugdplatform gesprekken aangaan. Vanuit het Jeugdplatform zijn er korte lijntjes met de gemeente waardoor er indien nodig snel opgeschaald kan worden.
- Het door ouders ophalen van signalen in het veld, om deze te gebruiken voor adviesaanvragen. Op basis van de signalen van ouders adviesaanvragen doen of het gesprek aangaan met de gemeente is heel krachtig.
- Enkele vaste momenten per jaar waarop ouders gezamenlijk hun verhaal kunnen doen bij de gemeenteraad.
- Het aan het samenwerkingsverband verbinden van ouders die veel ervaring hebben, die mee kunnen denken vanuit het perspectief van de ouder.
- Het organiseren van een verbinding tussen ouders en cliëntenraden in het jeugddomein en inspraakorganen in passend onderwijs.
- Het als ouder hebben van een vaste gesprekspartner in de gemeenteraad.
- Achterbanraadpleging om informatie te verkrijgen uit zowel georganiseerde als ongeorganiseerde ouders. Er wordt informatie geven, gehoord wat er onder mensen met een beperking en hun familie leeft en standpunten getoetst.

6. Georganiseerde en niet georganiseerde ouders

- *Belangenorganisaties*

De georganiseerde achterban bestaat uit mensen die lid zijn van een patiënten- of oudervereniging of algemene (al dan niet lokale) belangenorganisatie voor mensen met een beperking.

- *Ouderplatforms of ouderinitiatieven*

In het land bestaan uiteenlopende vormen van initiatieven van ouders of van belangenbehartigers die opkomen voor de belangen van ouders. De initiatieven laten allemaal zien wat ouders voor elkaar, maar ook op collectief niveau, kunnen betekenen.

- *Ondersteuningsplanraden (OPR)*

De OPR is de raad van het samenwerkingsverband. Zij hebben formele inspraak als het gaat over het ondersteuningsplan en de begroting van het samenwerkingsverband. Leden van een OPR kunnen hierdoor inzicht geven of er een gespreid (basis) aanbod is, en of de gelden voor ondersteuning voor kinderen binnen passend onderwijs ook ingezet worden. Daarnaast kunnen zij mogelijk inzicht geven op het aantal thuiszitters.

- *Lokale adviesraden*

De lokale WMO raden, participatieraden of Adviesraden hebben een formele adviesrol naar de gemeente. Zij kunnen lokaal aandacht vragen voor bijvoorbeeld voorwaardelijke zaken zoals leerlingenvervoer en beschikbare jeugdhulp.

Voor een overzicht van organisaties voor mensen met een beperking of ouderinitiatieven of ouderplatforms kunt u o.a. de ledenlijst van Ieder(in) raadplegen (ga naar www.iederin.nl, klik op Leden – Ledenlijst) of kijken op <https://wijzijnmind.nl/mind-atlas> of www.platformklink.nl.

Een groot deel van de ouders is echter niet georganiseerd of niet aangesloten bij een organisatie. Deze ouders kun je benaderen via scholen, of op plekken waar ouders samenkomen zoals sportverenigingen, via cliëntenraden van instellingen of via social media.

7. Aan de slag met het thema passend onderwijs

Nu het belang van het betrekken van ouders en de wijze waarop dat kan gebeuren besproken zijn, is het ook goed om te weten bij welke onderwerpen ouders betrokken zouden kunnen worden.

Thema's

Veel voorkomende thema's zijn:

- Is er **voldoende, passende jeugdhulp** ingekocht om kinderen mee te laten doen in het onderwijs?
- Hoeveel **thuiszitters (kinderen zonder passende onderwijsplek)** heeft de gemeente?
- Wat is het beleid van de gemeente voor **jongeren die uitstromen** uit het onderwijs? In hoeverre spreken ouders hierover mee?
- Sluit de **regeling leerlingenvervoer** aan bij de behoefte van kind en gezin? Wat zijn de ervaringen van de ouders?
- Hoe is de **kennis over passend onderwijs** geborgd in de (sociale) wijkteams?
- Kunnen ouders **een onafhankelijk cliëntondersteuner** inschakelen bij hun zoektocht naar een passende onderwijsplek?
- Welke thema's worden lokaal besproken tussen wethouder en schoolbesturen in het **OOGO**? Het OOGO staat voor Op Overeenstemmingsgericht Overleg, daar worden door gemeenten en scholen alle afspraken gemaakt. Adviesraden kunnen naar de agenda vragen. Een agendapunt kan zijn inkoop jeugdhulp.
- Hoe wordt onderwijs meegenomen in de Lokale inclusie agenda?

Wat speelt er in uw gemeente?

In elke gemeente spelen er andere thema's rondom het passend onderwijs.

Om erachter te komen wat er speelt uw gemeente ten aanzien van passend onderwijs, geven we een aantal tips.

- Raadpleeg scholen;
- Raadpleeg het samenwerkingsverband en de leerplichtambtenaar;
- Raadpleeg de Ondersteuningsplan Raad van het Samenwerkingsverband of de Medezeggenschapsraden van scholen;
- Bevraag betrokken ambtenaren;
- Meld je aan voor nieuwsbrieven van Ieder(in) om op de hoogte te blijven van inhoudelijk relevante thema's. [Aanmelden](#) nieuwsbrief Ieder(in);
- Zorgbelang heeft regelmatig interessante publicaties via de website <https://www.zorgbelang-nederland.nl/>
- Raadpleeg de site van de Koepel Adviesraden sociaal domein;
- De site Ouders & Onderwijs;
- Of de site van Ingrado (koepel leerplicht)

Drie voorbeelden van ouderinitiatieven

KLANK Rijswijk (Kennis, Liefde, Aandacht, Netwerk en Kracht) is zonder financiering opgericht door en voor Rijswijkse ouders van kinderen met een ziekte of een beperking. KLANK Rijswijk is opgezet door een ouder en een werknemer van het CJG in Rijswijk. KLANK organiseert praat- en themabijeenkomsten van en voor ouders waar kennis en ervaring uit worden gewisseld over o.a. wonen, school, activiteiten, ondersteuning. Zo kunnen ouders elkaar onderling steunen en op weg helpen. Als groep krijg je meer voor elkaar.

Mooie voorbeelden daarvan zijn:

- Een aantal ouders door middel van een tandem met hun kind kunnen fietsen toen zij van andere ouders hoorden dat zij hiervoor financiering konden aanvragen bij de Wmo.
- Er wordt nagedacht over hoe activiteiten ook toegankelijk kunnen worden voor kinderen met een beperking. Organisaties steeds meer open staan om activiteiten te organiseren voor kinderen met een beperking.
- KLANK biedt ouders ontspanning en rust door middel van de verwendag. Het is het belangrijk dat ze bij KLANK inschatten wat ze als ouders onderling voor elkaar kunnen betekenen en wanneer het goed is om een ouder door te verwijzen naar een professionele hulpverlener.

Op verzoek van de gemeente is een halfjaarlijks overleg gepland om uit te wisselen, met elkaar mee te denken en tips te geven. Maar het blijft bij uitwisselen. KLANK wil onafhankelijk blijven. Dit komt namelijk minder bedreigende over voor ouders en je komt als ouderinitiatief makkelijker bij andere organisaties binnen.

Stichting AutipassenOnderwijs is zonder financiering opgericht door en voor ouders van kinderen met autisme. De mensen bij de stichting ondersteunen ouders vanuit hun kennis en ervaring en wijzen de weg. De uitgebreide kennis en expertise van de betrokken ouders is een grote meerwaarde. Zij hebben allemaal veel meegemaakt met hun kind en kunnen andere ouders goed ondersteunen in het zoeken naar een passende onderwijsplek voor kinderen. Naast lotgenoten contact, doet Stichting AutipassendOnderwijs ook aan belangenbehartiging.

Vanuit Stichting AutipassendOnderwijs wordt flink gelobbyd onder ouders en stakeholders met als doel om aandacht te vragen voor kinderen met gedragsproblemen en een hoog IQ in het onderwijs. Stichting AutipassendOnderwijs wil dat er havo/vwo-onderwijs komt voor kinderen met gedragsproblematiek samenhangend met autisme of een hoog IQ. Ze pleiten ervoor dat er goed wordt geluisterd naar ouders en dat kinderen vanaf de start al extra didactische en pedagogische ondersteuning krijgen.

Hoe wordt de kennisoverdracht tussen ervaringsdeskundigen en de gemeente?

De gemeente Utrecht weet Stichting AutipassendOnderwijs goed te vinden en verwijzen soms naar hen door. Juist omdat de cliëntondersteuners in de gemeente veel te weinig van onderwijs weten. Het onderwijsveld is erg ingewikkeld.

Het Jeugdplatform Amsterdam is een officieel inspraakorgaan in de gemeente Amsterdam. Met de transitie van de Jeugdzorg werd het regelen van inspraak een verplichting. De gemeente Amsterdam wilde een raad instellen voor het regelen van de inspraak van jeugd. De gemeente Amsterdam maakt gebruik van de kennis van het Jeugdplatform door op een informele manier uit te wisselen en vragen te stellen.

Het Jeugdplatform is er officieel voor jongeren tot 18 jaar, maar in de praktijk tot 23 jaar. Een belangrijke taak van het Jeugdplatform is beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging op het gebied van de brede jeugdhulp. Ook krijgt ze regelmatig adviesaanvragen van de gemeente binnen, bijvoorbeeld rondom jeugdhulp en passend onderwijs.

De belangenbehartiger spreekt met ouders en jongeren af in buurthuizen, cafés, bij mensen thuis en soms op kantoor. Waardoor ze goed weet wat er in de stad speelt. De signalen die worden opgehaald, worden gebruikt voor adviesaanvragen. Op basis van de signalen van jongeren en ouders adviesaanvragen doen of het gesprek aangaan met de gemeente is heel krachtig. Maar nog krachtiger is het om jongeren mee te nemen naar zo'n gesprek. Een andere meerwaarde is dat op basis van de verhalen en signalen van jongeren en ouders er vanuit het Jeugdplatform gelobbyd kan worden. Het Jeugdplatform maakt verschillende onderwerpen bespreekbaar, ook onderwerpen waar een taboe op zit, zoals overbelasting van ouders. Als het Jeugdplatform onderwerpen bespreekbaar maakt, grijpen hupverleners sneller in. Het Jeugdplatform kan dus signalen vertalen naar een hoger niveau.

Het Jeugdplatform heeft vanaf de start aangegeven dat ze vanaf het begin af aan mee willen praten. Ze worden dan ook vroeg door de gemeente betrokken. Met de afdeling jeugd van de gemeente verloopt de samenwerking heel goed.

Wat is nodig om ervaringskennis in te zetten?

Het is van belang om vrijwilligers ondersteuning te bieden. Er is duidelijk verschil tussen ervaring en ervaringsdeskundigheid. Ben je als vrijwilliger bijvoorbeeld heel activistisch of wil je er gezamenlijk uitkomen? Zij krijgen een training bij de academie voor vrijwilligers.

Het Jeugdplatform krijgt indirect financiering vanuit de gemeente, maar is wel onafhankelijk. Omdat het Jeugdplatform financiering krijgt, zijn er twee betaalde belangenbehartigers in dienst op het gebied van de brede jeugdhulp.

Kennisuitwisseling met de Ouder en kind teams

Belangrijker dan uitwisseling met de gemeente is uitwisseling met de Ouder en kind teams, want die hebben echt het contact met ouders. Het benaderen van een Ouder en kind team is voor ouders laagdrempelig. Zij luisteren naar ouders en vragen eventueel een beschikking bij de gemeente aan. De signalen die zij opvangen, zijn heel nuttig voor het Jeugdplatform.

Bijlage - Voorbeelden van achterban

1. Cliëntenpanel

Vaste groep mensen met een beperking die bereid is om enkele malen per jaar te vertellen over hun ervaringen.

2. Klankbordgroep

Vaste groep mensen met een beperking die bereid is om enkele bij elkaar te komen om met elkaar en met u te praten over ervaringen met (een onderdeel van) het gehandicaptenbeleid. De groep wordt periodiek 'ververst'.

3. Website

Eigen website of ruimte op de website van een andere organisatie. Te gebruiken voor standaardinformatie over uw belangenorganisatie, informatie over actuele onderwerpen, oproepen, meningspeilingen/enquêtes, discussies, polls. U kunt ook informatie uitwisselen via een digitaal prikbord. Ook het e-mailadres van uw belangenorganisatie kan daaraan gekoppeld worden.

4. Enquête

Vragenlijst over een specifiek onderwerp waarover u de mening / ervaringen van uw achterban wilt weten.

5. Bel-actie

Gericht bellen (door medewerkers of bestuursleden) van een x-aantal leden van uw organisatie over een specifiek onderwerp waarover u de mening of de ervaringen van uw achterban wilt weten (open vragen en/of gesloten vragenlijst).

6. Referendum

U legt uw achterban één vraag voor met de verschillende standpunten die er binnen de belangenorganisatie zijn over een bepaald advies. Uw achterban kiest één standpunt. Het meest gekozen standpunt is uw leidraad.

7. Themabijeenkomst, themacafé

Bijeenkomst over een bepaald (actueel) thema dat de interesse heeft van uw achterban.

8. Vertegenwoordiger/contactpersoon van een specifieke groep

U heeft regelmatig contact met leden van een specifieke groep van mensen met een beperking.

9. Telefonisch spreekuur / vraagbaak / meldpunt

Contactmogelijkheid voor mensen met een beperking voor het stellen van vragen of het bespreken van problemen.

10. Meldactie telefonisch, online of schriftelijk

Oproep om specifieke knelpunten te melden (telefoon, e-mail, internet).

Meer weten over passend onderwijs?

De volgende website en publicaties kunnen u meer informatie geven over passend onderwijs:

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs

www.oudersonderwijs.nl

www.onderwijsconsulenten.nl/

www.iederin.nl

www.balansdigitaal.nl/

Meer lezen over het betrekken van ervaringsdeskundigen?

- Ieder(in)-handreiking Stappenplan voor effectieve belangenbehartiging, <https://iederin.nl/hulp-en-advies/handreikingen/>
- Ieder(in)-handreiking Contact met uw achterban, <https://iederin.nl/hulp-en-advies/handreikingen/>
- Spelregels voor het omgaan met inbreng en inspraak van burgers, Nationale Ombudsman, <https://www.nationaleombudsman.nl/participatiewijzer>

Deze uitgave is een samenvatting van de belangrijkste punten uit het onderzoek School en Vriendschap. Het uitgebreide onderzoeksrapport is te downloaden van de website Ieder(in). Ga naar www.iederin.nl en typ in het zoekveld 'school en vriendschap'. Tijdens het onderzoek hebben we nauw samengewerkt met Jana Vyrastekova, onderzoeker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, tevens ervaringsdeskundig lid van de meedenkgroep. De Radboud Universiteit Nijmegen brengt ook een onderzoeksrapport uit en zal een wetenschappelijk artikel publiceren.